

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

Oddziaływanie funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności na gospodarkę Polski w okresie 2004 - I połowa 2007

dr Hanna Jahns
Sekretarz Stanu

Warszawa, 27 marca 2008 r.

Cele konferencji

- **Ocena rezultatów wdrażania funduszy** unijnych w gospodarce, w oparciu o analizę projektów NPR 2004 – 2006 – prezentacja raportu MRR
- Identyfikacja problemów i ocena trafności interwencji podejmowanych w ramach polityki spójności **w głównych obszarach gospodarki** (analizą objęto – obok oddziaływania makroekonomicznego – interwencje w zakresie: rynku pracy, infrastruktury, przedsiębiorczości, B+R, rozwoju obszarów wiejskich, rozwoju regionalnego)
- Przedyskutowanie dotychczasowych doświadczeń i **wypracowanie rekomendacji** dot. wykorzystania funduszy UE w perspektywie finansowej 2007 – 2013.

OCENY ZOSTAŁY DOKONANE NA PODSTAWIE:

- bazy projektów MRR
- danych GUS i Eurostat`u
- sprawozdań okresowych z realizacji poszczególnych programów operacyjnych
- badań ewaluacyjnych
- innych materiałów źródłowych krajowych i zagranicznych.

Raport przedstawia również przykładowe projekty realizowane w wybranych obszarach interwencji

Wydatkowanie funduszy UE w latach 2004-2006

Alokacja: 12,8 mld euro, w tym:

8,6 mld euro – fundusze unijne na realizację:

- 7 programów operacyjnych,
- 2 Inicjatyw Wspólnotowych: EQUAL i INTERREG III A

4,2 mld euro – Fundusz Spójności

**Płatności dokonane na rzecz beneficjentów w latach 2005-2007
(stan na koniec roku):**

	2005	2006	2007
Fundusze strukturalne (w mln zł)	2 487	10 587	21 858
w % alokacji	7,4	33,8	69,8
Fundusz Spójności (mln euro)	827	1 348	2 086
w % alokacji	19,8	32,3	49,9

Prognoza na koniec 2008 r.

- wykorzystanie funduszy strukturalnych – ok. 100% alokacji
- wykorzystanie Funduszu Spójności – 62% alokacji
(projekty będą wdrażane do 2010 r.)

Realizacja projektów (stan na połowę 2007 r.)

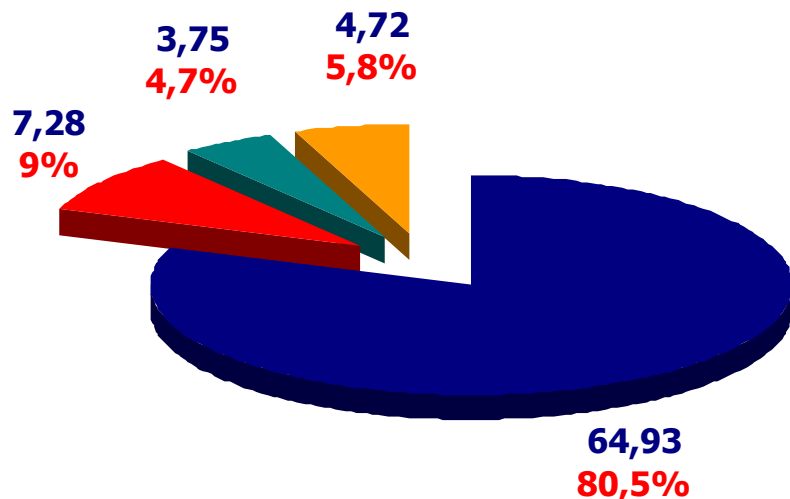
	Liczba projektów (w tys.)	Wartość projektów (w mld zł)	Dofinansowanie (mld zł)
Projekty ogółem	80,7	96,9	52,5 (54,2%)
Zakończone projekty	49 60,7%	16,3 16,8%	7,7 (47,2%)

Ilościowo **zrealizowano prawie 61% projektów**, ale **ich wartość wyniosła ok. 17%** wartości wszystkich projektów. Sfinalizowano zatem relatywnie dużo małych wartościowo projektów, do których dofinansowanie wspólnotowe było niższe (ponad 47%) niż szacowany średni poziom dla projektów ogółem (ponad 54%).

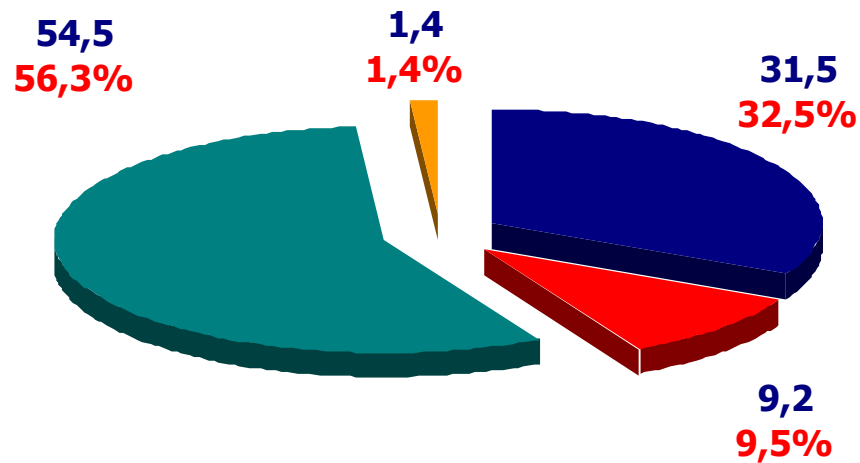

Struktura projektów w ramach NPR 2004-2006

Struktura ilościowa (w tys.)

Struktura wartościowa (w mld zł)

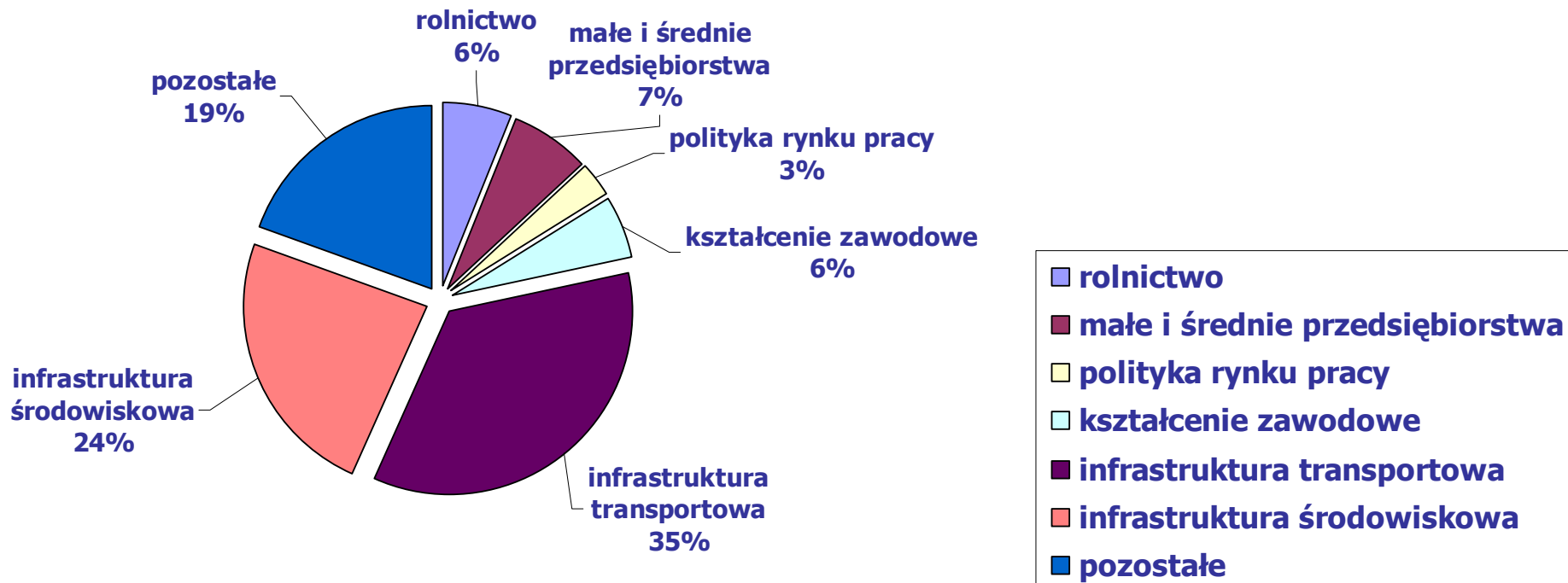
- sektor produkcyjny
- zasoby ludzkie
- infrastruktura
- pozostałe

Najwięcej projektów wg ilości dotyczy sektora produkcyjnego (powyżej 80%), których wartość stanowi tylko 32,5% wartości projektów ogółem.

Projekty z zakresu infrastruktury (ilościowo 4,7%) stanowią powyżej 56% wartości projektów ogółem.

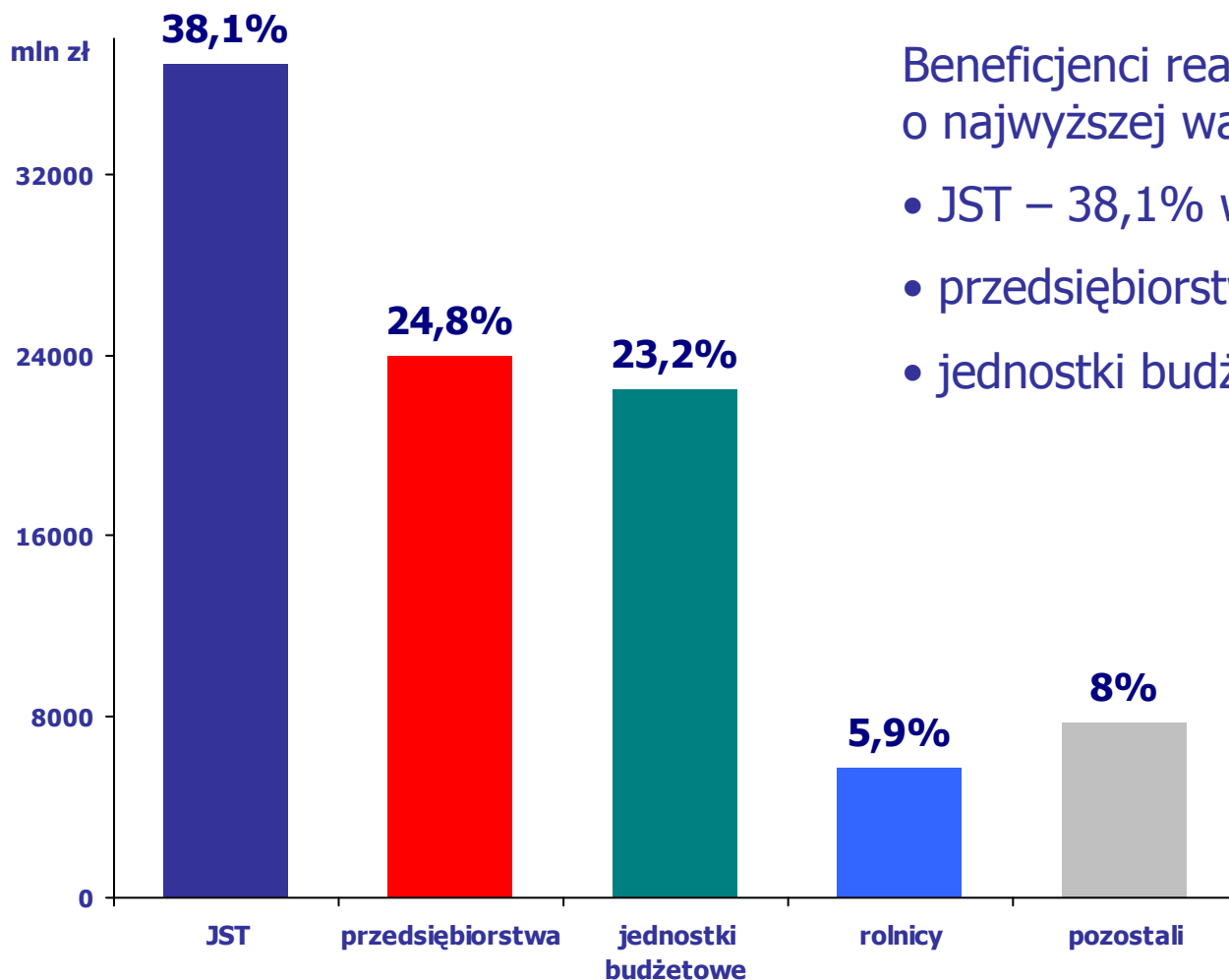
Struktura dofinansowania wspólnotowego (wg wartości)

Największą wartościowo część wsparcia udzielana jest na przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury transportowej i środowiskowej (**łącznie 30,9 mld zł tj. prawie 59% całej alokacji** na lata 2004-2006). Natomiast niewielki jest udział wsparcia przeznaczanego na B+R, rozwój społeczeństwa informacyjnego i cele społeczne).

Beneficjenci

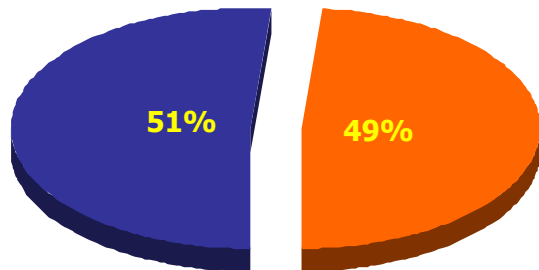
Beneficjenci realizujący projekty o najwyższej wartości:

- JST – 38,1% wartości projektów ogółem,
- przedsiębiorstwa – 24,8%,
- jednostki budżetowe – 23,2%

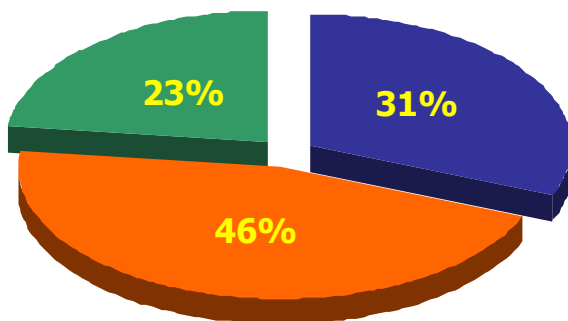
Fakt, iż ponad 38% projektów (wg wartości) realizują JST świadczy o aktywności tych jednostek w zaspokajaniu potrzeb lokalnych.

Projekty prolizbońskie wg priorytetów SL (% wartości)

- Projekty zgodne ze Strategią Lizbońską
- Projekty niezgodne ze Strategią Lizbońską

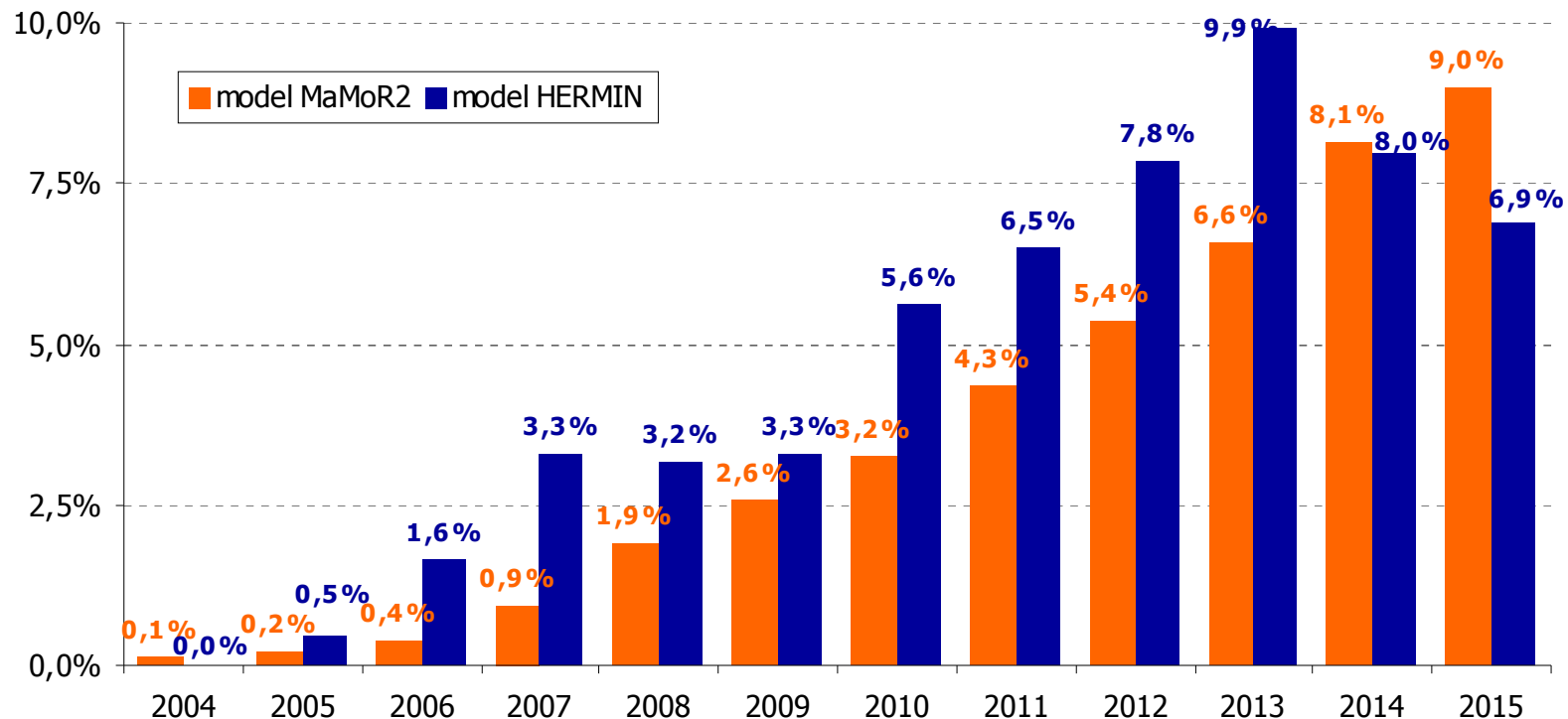
- Rozwój wiedzy i innowacyjności
- Rozwój atrakcyjności UE jako miejsca dla inwestowania i pracy
- Rozwój mechanizmów umożliwiających przedsiębiorstwom tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy

Według przeprowadzonych ewaluacji, środki dostępne z ramach programów operacyjnych przyczyniły się w latach 2004-2007 do **poprawy podstawowych kategorii makroekonomicznych** związanych z realizacją priorytetów Strategii Lizbońskiej (wzrost gospodarczy, zatrudnienie, stopa inwestycji) w kilku lub kilkunastu procentach.

Projekty prolizbońskie w dużym stopniu zorientowane są na kapitał rzeczowy i ludzki, przyczyniający się do szybkiego **wzrostu wydajności**. Natomiast wiele projektów niezgodnych jest na infrastrukturę, co skutkuje szybszym zwiększeniem zatrudnienia.

Ocena wpływu realizacji NPR 2004-2006 i NSRO 2007-2013 na poziom PKB (w %)

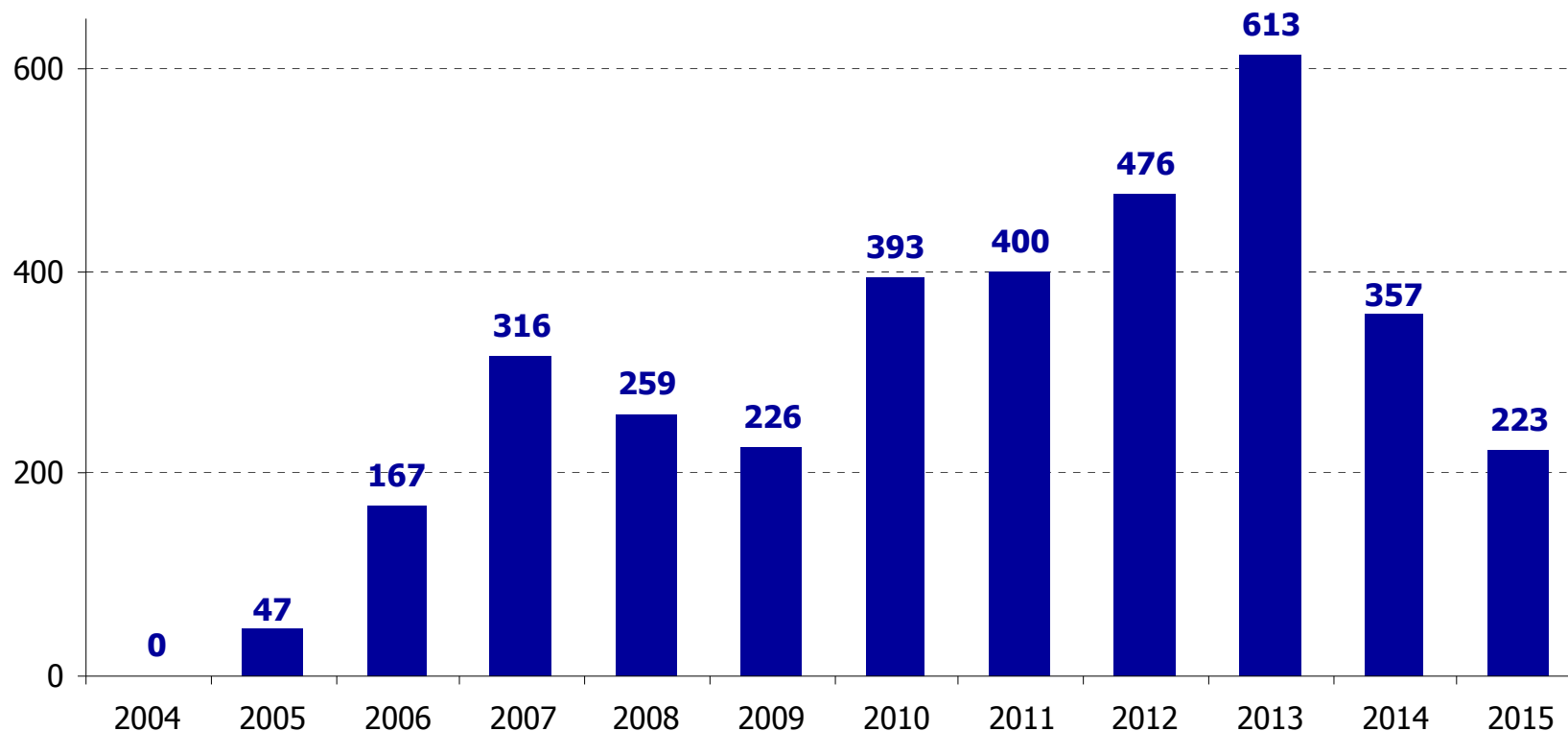

Źródło: Ocena makroekonomicznego wpływu realizacji NPR 2004-2006 oraz NSRO 2007-2013 przy użyciu modelu HERMIN dla polskiej gospodarki, WARR, lipiec 2007 r. oraz szacunki IBnGR przygotowane na zlecenie MRR, czerwiec 2007r.

W latach 2004-2006 efekty oddziaływania funduszy UE były jeszcze nieznaczne, co wynika z ograniczonego zaangażowania środków w tym okresie. Zwiększenie tego wpływu można było zaobserwować już w roku 2007. Ocenia się, że w 2007 r. **poziom PKB był wyższy od 0,9% do 3,3%** (w zależności od modelu) w stosunku do poziomowi braku interwencji w ramach NPR. **Maksymalny wpływ przewidywany jest na lata 2013-2015.**

Ocena wpływu realizacji NPR 2004-2006 i NSRO 2007-2013 na liczbę pracujących (tys. osób) (według modelu HERMIN)

Źródło: Ocena makroekonomicznego wpływu realizacji NPR 2004-2006 oraz NSRO 2007-2013 przy użyciu modelu HERMIN dla polskiej gospodarki, WARR, lipiec 2007 r.

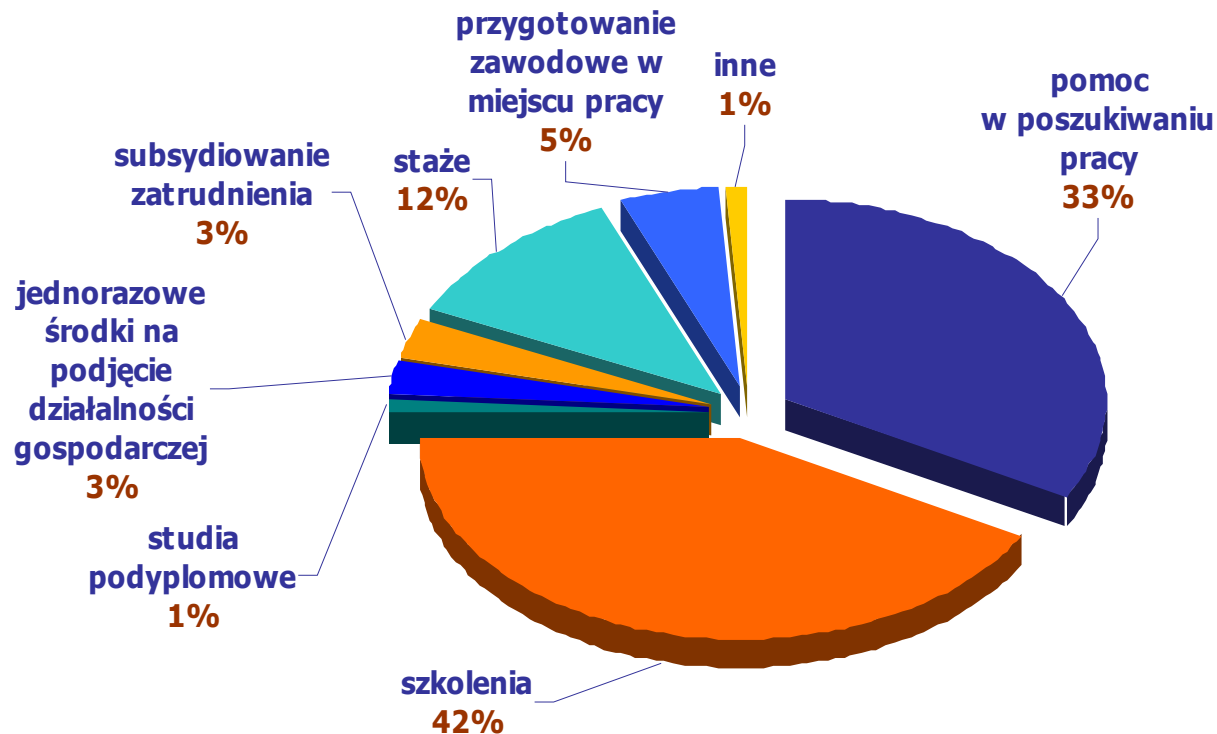
Wykorzystanie funduszy unijnych ma wyraźny wpływ na wzrost liczby pracujących. Wg modelu HERMIN, dzięki tym funduszom, w 2007 r. nastąpił przyrost liczby pracujących o 316 tys., co jest zbieżne z wynikami przeprowadzonej ewaluacji w tym obszarze.

Struktura wsparcia beneficjentów ostatecznych w zakresie rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich

Liczba projektów 7283; wartość projektów 9 232 mln zł

Od początku realizacji SPO Rozwój zasobów ludzkich pomocą objęto prawie 1,2 mln osób, wśród których dominowali bezrobotni (50,6%), w tym młodzież do 25 roku życia i długotrwale bezrobotni.

Osoby objęte wsparciem w ramach Priorytetu 1 i 2 SPO RZL (według rodzaju wsparcia)

Największym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia (42%) oraz pomoc w poszukiwaniu pracy (33%).

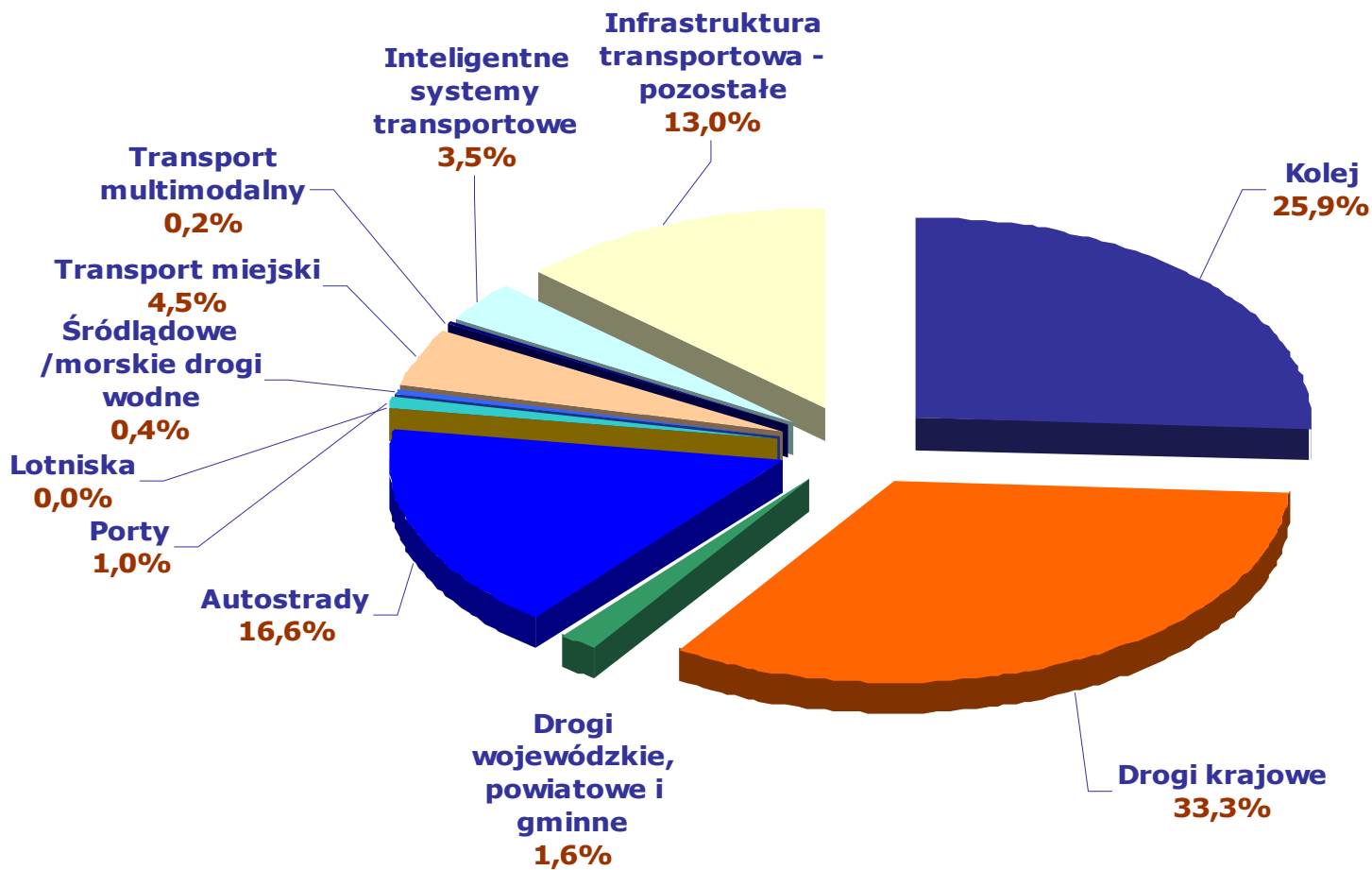
Wpływ funduszy strukturalnych na rynek pracy i rozwój zasobów ludzkich

- Najwięcej projektów ilościowo i wartościowo – dotyczyło interwencji w zakresie „**Rozwoju kształcenia zawodowego**” (**blisko 43% wartości** projektów w obszarze „Zasoby ludzkie”).
- **W ramach Priorytetu 1 i 2 SPO RZL wsparciem objęto 111,4 tys. przedsiębiorstw, w tym 56% MŚP.**
Ponadto 91 tys. instytucji uzyskało wsparcie na szkolenia i przedsięwzięcia edukacyjne.
- **Według dokonanych badań ewaluacyjnych:**
 - w wyniku interwencji z funduszy strukturalnych powstało **319 tys. miejsc pracy**, przy czym $\frac{3}{4}$ z nich to miejsca trwałe;
 - spośród osób objętych wsparciem **45% znalazło zatrudnienie**, **14% prowadziło własną firmę**, a **13% kontynuowało naukę**.
- **W ramach ZPORR (Priorytet 2 „Wzmocnienie zasobów ludzkich w regionach”) wsparciem objęto ponad 281 tys. osób, w tym projektami stypendialnymi – prawie 180 tys. osób.**

Struktura projektów w zakresie infrastruktury transportowej, wg wartości (w%)

Liczba projektów 1377; wartość projektów 28 193 mln zł

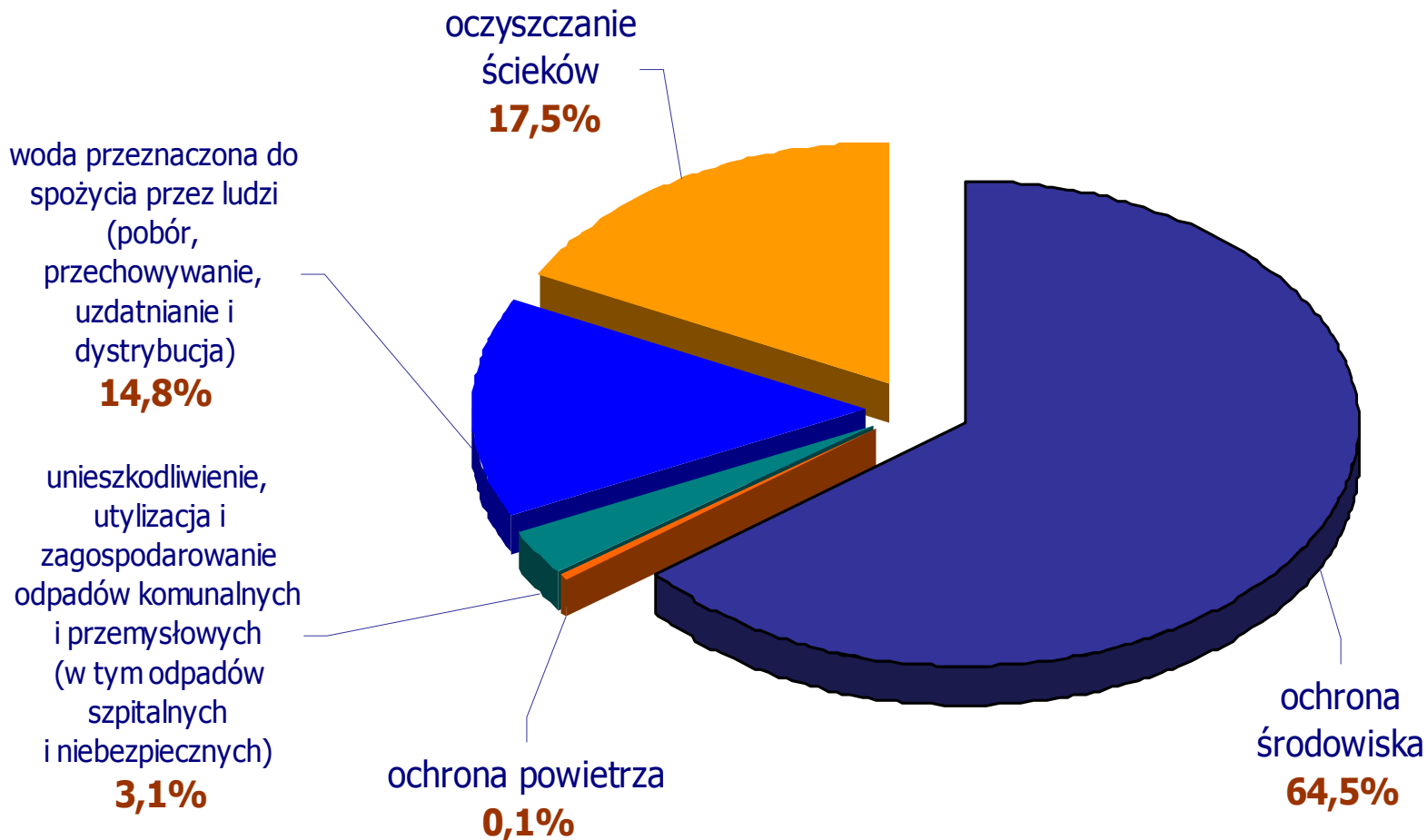

W ramach infrastruktury transportowej najwięcej środków przeznaczono na drogi krajowe (33%) oraz kolej (26%).

Struktura projektów w zakresie infrastruktury ochrony środowiska, wg wartości (w%)

Liczba projektów 990; wartość projektów 20 133 mln zł

W największej wartościowo kategorii „ochrona środowiska” 91% inwestycji realizowały jednostki samorządu terytorialnego.

- **37% całego przyrostu dróg publicznych tj. 2480 km dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych wybudowano lub zmodernizowano w ramach ZPORR. Ponadto w ramach SPO Transport przebudowano 76 km dróg krajowych.**
- **W ramach ZPORR wybudowano:**
 - **14% przyrostu sieci kanalizacyjnej tj. 2262 km**
 - **11% przyrostu sieci wodociągowej, tj. 2074,5 km tej sieci.**
- **Dzięki funduszom strukturalnym oddano do użytku 26% oczyszczalni ścieków (92 oczyszczalnie).**
- **W ramach SPO Transport przebudowano 34,3 km linii kolejowej oraz zakupiono lub zmodernizowano 160 szt. pojazdów kolejowych i zakończono budowę 2 obiektów mostowych.**

Wpływ funduszy strukturalnych na rozwój infrastruktury społecznej

- **Liczba projektów 2856; wartość projektów 6 041,5 mln zł (stanowiły one 6% wartości wszystkich projektów w ramach NPR).**
- **Omawiane projekty miały znaczenie zwłaszcza w skali lokalnej, gdyż bezpośrednio wpływały na poziom i jakość życia mieszkańców. 2/3 projektów (według wartości) realizują jednostki samorządu terytorialnego.**
- **W ramach zakończonych projektów dotyczących infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia publicznego:**
 - **353 zakończone projekty dotyczyły obszaru ochrony zdrowia (modernizacja placówek zdrowia i zaopatrzenie w nowoczesny sprzęt medyczny);**
 - **dzięki 72 projektom zrealizowano budowę hal sportowych, sal gimnastycznych, 10 boisk, 2 pływalni i 3 stadionów;**
 - **91 projektów dotyczyło rozbudowy i modernizacji obiektów edukacyjnych, sportowych, ośrodków kultury itp.**
- **Największa ilość projektów dotyczy odnowy i rozwoju wsi oraz jej dziedzictwa kulturowego (1634 projekty, ale o niskiej wartości 495 mln zł łącznie).**

Projekty dotyczące konkurencyjności przedsiębiorstw

Kategoria interwencji	Liczba projektów	Wartość projektów (w mln zł)	Wartość projektów zakończonych (w mln zł)	Relacja 4:3 (w %)
1	2	3	4	5
Wsparcie dla dużych przedsiębiorstw (kat. 15)	1 768	5 200	397	7,6
Wsparcie dla MŚP (kat. 16)	12 709	11 364	3 317	29,2
Ogółem	14 477	16 563	3 714	22,4

Zarówno w odniesieniu do dużych przedsiębiorstw, jak i MŚP **dominują projekty w zakresie „Inwestycji w kapitał rzeczowy”** stanowiące odpowiednio 58% i 70,5% wartości projektów w tych grupach przedsiębiorstw.

W przypadku dużych przedsiębiorstw - ponad **41% wartości** projektów stanowią inwestycje związane z **zakupem technologii przyjaznej środowisku** (w przypadku MŚP 1,1%). W odniesieniu do MŚP blisko 17% (według wartości) dotyczy rozbudowy systemu poręczeń, mikropożyczek itp., które niemal w połowie są finansowane ze środków unijnych.

Wpływ funduszy strukturalnych na konkurencyjność przedsiębiorstw

- **Wzrost jakości usług świadczonych przez otoczenie biznesu (w ramach SPO WKP, ze wsparcia skorzystały 73 instytucje otoczenia biznesu i 7 sieci takich instytucji).**
- **Zwiększenie dostępności zewnętrznego finansowania inwestycji (wsparcia udzielono 53 funduszom mikropożyczek, 39 funduszom poręczeń kredytowych i 6 funduszom typu seed capital).**
- **Wsparciem dla przedsiębiorstw dokonujących nowych inwestycji objęto 35 dużych przedsiębiorstw i 237 MŚP.**
- **Wsparto 253 przedsiębiorstwa, które wdrożyły nowe technologie.**
- **Dofinansowano 4 056 projektów związanych z udziałem polskich firm w targach i wystawach za granicą oraz 1 206 misji gospodarczych.**
- **W ramach ZPORR wsparciem objęto 2 780 mikroprzedsiębiorstw, w tym 1 609 na obszarach restrukturyzacji, 607 na obszarach wiejskich i 433 na obszarach zdegradowanych poddanych rewitalizacji.**

- **Liczba projektów: 307 B+R i 293 rozwój społeczeństwa informacyjnego. Łącznie 2 315 mln zł.**
- **W ramach projektów z obszaru B+R (kat. 18) najwięcej projektów dot. infrastruktury badawczo-rozwojowej (52% wartości) oraz innowacyjności i transferu technologii (44%).**
- **W ramach infrastruktury telekomunikacyjnej i społeczeństwa informacyjnego dominowały projekty (ponad 50% wartości) z zakresu technologii komunikacyjnych i informacyjnych.**
- **Do połowy 2007 r. zakończono realizację zaledwie 81 projektów z zakresu B+R (ponad 17% wartości projektów w tej kategorii) i 91 projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego (7,4%).**
- **Napływ funduszy, mimo niżej wymienionych efektów, nie doprowadził do oczekiwanego wzrostu poziomu finansowania sfery B+R w skali kraju.**

- **W ramach SPO WKP wybudowano lub zmodernizowano 52 laboratoria badawcze lub specjalistyczne.**
- **Utworzono 19 aktywnych inkubatorów technologii.**
- **Udzielono wsparcia 27 działającym parkom przemysłowym i 15 parkom naukowo-technologicznym.**
- **W ramach ZPORR wybudowano 298 Publicznych Punktów Dostępu do Internetu (PIAP) i 238 węzłów dostępowych do sieci szerokopasmowej.**
- **Do szerokopasmowego Internetu podłączono 233 jednostki publiczne.**
- **Wdrożono 111 systemów zarządzania w administracji publicznej.**

- **Liczba projektów 44 695; wartość 11 596 mln zł tj. 55% ilości ogółu projektów w NPR, a 12% wartości.**
- **W zakresie inwestycji w gospodarstwach rolnych projekty obejmowały m.in.: zakup wyposażenia i sprzętu ruchomego (32 tys. sztuk), budowę lub remont budynków lub budowli służących produkcji rolniczej (668 tys. m² powierzchni), zakup inwentarza żywego (221 tys. sztuk).**
- **Istotne znaczenie funduszy strukturalnych dla poprawy przetwórstwa i marketingu przetworów rolnych odnotowano w 386 zakładach przetwórstwa rolno-spożywczego.**
- **W ramach wsparcia dla sektora leśnictwa m.in. odnowiono 965 ha powierzchni lasów państwowych i zmodernizowano 717 ha powierzchni leśnej.**
- **W zakresie interwencji ze SPO Rybołówstwa i przetwórstwo ryb pomoc na złomowanie statków uzyskało 523 właścicieli. Jednak na modernizację istniejących statków pomoc otrzymało zaledwie 17,5% zakładanej liczby właścicieli statków. Niskie są też wskaźniki odnoszące się do zwiększenia zdolności produkcyjnej gospodarstw rybackich.**

Wybrane problemy oddziaływania funduszy UE

- Nadal ważne jest **zwiększanie zdolności administracyjnych i umiejętności beneficjentów** do skutecznej i efektywnej absorpcji środków unijnych.

Skala wykorzystania środków i efekty gospodarcze i społeczne stale rosną. Efekty te w perspektywie finansowej 2007 – 2013 mogą być kilkakrotnie wyższe i bardziej widoczne, zwłaszcza w zakresie infrastruktury transportowej i ochrony środowiska.

- Istotne jest takie przygotowanie projektów, aby **zapewnić w miarę równomierne w czasie wykorzystanie środków** (nie kumulowanie ich na ostatnie lata perspektywy finansowej). Zapobiegłoby to napięciom makroekonomicznym, na rynku wewnętrznym i zapewniło lepszą użyteczność efektów rzeczowych.

Wybrane problemy oddziaływania funduszy UE

- Doświadczenia lat 2004 – 2007 pokazują, że **realizowana jest duża ilość projektów o małej wartości**. Dotyczy to m.in. projektów z zakresu infrastruktury transportowej (ale też i innych np. obszarów wiejskich). Kwestia ta wymaga przeanalizowania, gdyż wydaje się – zwłaszcza w odniesieniu do dróg regionalnych – środki unijne powinny większym stopniu służyć budowie sieci dróg i tras komunikacyjnych niż lokalnym potrzebom.
- Szczególnie **korzystnie oceniane są rezultaty projektów z zakresu rozwoju zasobów ludzkich**. Wysoki stopień skuteczności mają też projekty w zakresie infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia publicznego. Działania w tych obszarach powinny być kontynuowane i rozwijane.

Wybrane problemy oddziaływania funduszy UE

- Nadal **niskie jest wsparcie w zakresie B+R i rozwoju społeczeństwa informacyjnego**. Potrzebna jest większa aktywność w tym zakresie, w tym także w formach umożliwiających pozyskiwanie i właściwe wykorzystanie funduszy.
- Z przeprowadzonych badań wykorzystania środków wynika, że **relatywnie więcej środków pozyskują regiony bogatsze niż biedniejsze**. Kontynuacja tego zjawiska może oznaczać zwiększanie różnicowania poziomu rozwoju między regionami.

MINISTERSTWO ROZWOJU REGIONALNEGO

Dziękuję za uwagę

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

ul. Wspólna 2/4

www.mrr.gov.pl

www.funduszeuropejskie.gov.pl

